

Komunikat prasowy

Luksemburg, 28 września 2021 r.

Polityka UE nie jest w stanie zapobiec nadmiernemu korzystaniu z zasobów wodnych przez rolników

Unijna polityka nie jest w stanie zapewnić zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych przez rolników – wynika ze sprawozdania specjalnego opublikowanego dziś przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Rolnictwo ma niezaprzeczalnie olbrzymi wpływ na zasoby wody. Rolnikom przyznaje się jednak zbyt dużą liczbę zwolnień z obowiązku przestrzegania przepisów unijnej polityki wodnej, co staje na przeszkodzie staraniom, by zapewnić gospodarne korzystanie z wód. Ponadto unijna polityka rolna prowadzi do wzrostu zużycia wody, a często go nawet wspiera, zamiast promować bardziej efektywne korzystanie z zasobów wodnych.

Rolnicy tworzą jedną z największych grup konsumentów wody słodkiej, gdyż rolnictwo odpowiada za jedną czwartą poboru wody w UE. Działalność rolnicza wpływa zarówno na jakość wody (np. za sprawą zanieczyszczeń ze stosowania nawozów lub pestycydów), jak i jej ilość. Obowiązujące w UE podejście do zarządzania zasobami wodnymi opiera się na ramowej dyrektywie wodnej z 2000 r., w której wprowadzono strategię dotyczące zrównoważonego korzystania z wód. W dyrektywie ustanowiono cel zakładający osiągnięcie dobrego stanu wód pod względem ilościowym na terytorium całej UE. Ważną rolę w zrównoważonym korzystaniu z wód odgrywa również wspólna polityka rolna. Oferuje ona rozwiązania, które mogą przyczynić się do zmniejszenia zapotrzebowania na zasoby wodne. Przykładami takich rozwiązań są powiązanie płatności ze stosowaniem bardziej ekologicznych praktyk oraz finansowanie bardziej efektywnej infrastruktury nawadniającej.

– Zasoby wody są ograniczone, a przyszłość rolnictwa w UE zależy w dużej mierze od tego, na ile rolnicy będą korzystał z tych zasobów w sposób efektywny i zrównoważony – stwierdziła Joëlle Elvinger, członkini Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialna za to

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

sprawozdanie. – Jak dotąd polityka UE nie pozwoliła jednak w wystarczającym stopniu ograniczyć wpływu rolnictwa na zasoby wodne.

Ramowa dyrektywa wodna zawiera zabezpieczenia przed niezrównoważonym korzystaniem z wód. Niemniej państwa członkowskie przyznają na rzecz rolnictwa wiele zwolnień umożliwiających pobór wody. Kontrolerzy stwierdzili, że zwolnienia te przyznaje się rolnikom względnie łatwo, nawet w regionach dotkniętych niedoborem wody. Jednocześnie niektóre władze krajowe rzadko decydują się na nałożenie kar za nielegalne korzystanie z wód po wykryciu ewentualnych naruszeń. Dyrektywa zobowiązuje również państwa członkowskie do przyjęcia zasady „zanieczyszczający płaci”, jednak opłaty za wodę wykorzystywaną na potrzeby rolnictwa pozostają niskie, a ponadto wiele państw członkowskich nadal nie egzekwuje zwrotu kosztów za usługi wodne w rolnictwie tak, jak ma to miejsce w innych sektorach. Kontrolerzy podkreślają, że w wielu przypadkach opłaty za wodę pobierane są od rolników nie na podstawie faktycznego zużycia.

W ramach WPR przyznanie unijnego wsparcia rolnikom zazwyczaj nie jest uwarunkowane przestrzeganiem zobowiązań zachęcających do efektywnego korzystania z wód. Niektóre płatności służą wsparciu upraw o dużym zapotrzebowaniu na wodę, takich jak ryż, orzechy, owoce i warzywa, przy czym nie przewidziano ograniczeń geograficznych, czyli obejmują one również obszary borykające się z niedoborem wody. Jak odnotowali kontrolerzy, mechanizm wzajemnej zgodności w ramach WPR (np. płatności uzależnione od spełnienia niektórych wymogów środowiskowych) przynosi bardzo nieznaczne efekty w tym zakresie. Wymogi nie mają zastosowania do wszystkich rolników, a ponadto państwa członkowskie nie przeprowadzają wystarczająco wiele kontroli i odpowiednich weryfikacji, aby faktycznie odwieść rolników od niezrównoważonego korzystania z wód.

W ramach WPR zapewnia się nie tylko płatności bezpośrednie, ale też finansowanie na rzecz inwestycji realizowanych przez rolników lub na rzecz praktyk rolniczych, takich jak środki w zakresie naturalnej retencji wody. Działania te mogą mieć pozytywny wpływ na zużycie wody, choć rolnicy rzadko kiedy korzystają z takiej możliwości, a w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich w niewielu przypadkach zapewnia się wsparcie na rzecz infrastruktury ponownego wykorzystania wody. Ponadto modernizacja istniejących systemów nawadniających nie zawsze idzie w parze z oszczędnością wody, gdyż zaoszczędzona woda może być spożytkowana do upraw wymagających większej ilości wody lub do nawadniania większego obszaru. Podobnie budowa nowej infrastruktury, która prowadzi do zwiększenia nawadnianych powierzchni, z dużym prawdopodobieństwem zwiększy presję na zasoby słodkowodne. Ogólnie rzecz biorąc, kontrolerzy stwierdzili, że UE z pewnością udostępniła finansowanie na rzecz gospodarstw i projektów rolnych, w przypadku których nie przestrzegano zasad zrównoważonego korzystania z wód.

Informacje ogólne

Sprawozdanie specjalne nr 20/2021 pt. „Zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych w sektorze rolnictwa – zamiast promować bardziej efektywne korzystanie z wód środki w ramach WPR najprawdopodobniej doprowadzą do wzrostu zużycia” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Trybunał opublikował ostatnio sprawozdania dotyczące powiązanych zagadnień, w tym na temat [rolnictwa i zmiany klimatu](#), [różnorodności biologicznej na użytkach rolnych](#), [stosowania](#)

[pestycydów](#) oraz [zasady „zanieczyszczający płaci”](#). Ponadto na początku października opublikuje również sprawozdanie na temat różnorodności biologicznej w lasach na terenie UE.

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547